

Svenska kulturarvet, andlig förflackning och postmodernism

En studie av ett svenskt spelmansförbund: 1958 till vår samtid

Swedish cultural heritage, spiritual superficiality and postmodernism

A study of a Swedish spelmansförbund: 1958 to our contemporary time

Jesse Ljung

Fakultet: Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap

Utbildningsprogram: Ämneslärarprogrammet: Gymnasieskolan: Historia

Högskolepoäng: 15 HP

Handledarens namn: Hanna Enefalk

Examinatorns namn: Martin Åberg

Datum: 2018-01-26

*För empirin. För ny historisk kunskap inom
spelmansrörelsen. För folkmusiken.*

Innehållsförteckning

Abstract

<u>1. Inledning</u>	<u>1</u>
<u>1.1 Problemformulering</u>	<u>2</u>
<u>1.2 Syfte och frågeställningar</u>	<u>3</u>
<u>1.3 Forskningsläge</u>	<u>3</u>
<u>1.4 Teoretiska utgångspunkter och begrepp</u>	<u>6</u>
<u>1.5 Material och avgränsningar</u>	<u>7</u>
<u>1.6 Metod</u>	<u>9</u>
<u>2. Bakgrund och undersökning</u>	<u>12</u>
<u>2.1 Bakgrund</u>	<u>12</u>
<u>2.2. Undersökning</u>	<u>13</u>
<u>2.2.1 ”[...] bevara och hugfästa ett ädelt och kärt kulturarv”</u>	<u>13</u>
<u>2.2.2 En historisk exposé: Musikinfluenser och postmodernism</u>	<u>16</u>
<u>2.2.3 Vad säger 1995 års stadgar?</u>	<u>17</u>
<u>3. Resultat och slutsatser</u>	<u>20</u>
<u>3.1 Diskussion kring resultat</u>	<u>20</u>
<u>3.2 Slutsatser</u>	<u>22</u>

Källförteckning

Abstract

The purpose of this essay is to analyze how the ideas of the Swedish national romantic period have been expressed in the early years of Hälsinglands Spelmansförbund, how these may have changed over time, and whether national romantic ideas remain in today's Hälsinglands Spelmansförbund. The author uses qualitative analysis with content analysis to analyze statutes from 1958, the memorandum *Folkmusiken i Hälsingland genom tiderna* from 1967 and the 1995 statutes: The statutes of 1958 to indicate whether national romance has been expressed in any way in the Hälsinglands spelmansförbunds early years, *Folkmusiken i Hälsingland genom tiderna* from 1967 in relation to changes in the folk music field, to show changes in Hälsinglands spelmansförbund, and statutes from 1995 to highlight our time and if ideas from the national romance remain in Hälsinglands spelmansförbund. The main results are that national romantic ideas have existed and exists in Hälsingland Spelmansförbund. However, one can see a slight difference in our contemporary Hälsingland spelmansförbund, with more focus on our time than our past. The author concludes that this may be a result of the postmodern thoughts on the alienation of our history. Postmodernism is also a theory the author uses to prove change in the folk music field.

1. Inledningskapitel

Den folkliga kulturen, mången gång motsatsen till finkulturen, ligger som grund för denna uppsats. Inom ramen för den folkliga kulturen kan en del förekommanden inkluderas. Särskilt allmogekulturen där konstnärer som Anders Zorn (1860 – 1920) målade av allmogens seder. Bland annat människor som dansar ute på grönt gräs vid hemman (målningen *midsommardans*) och spelmän (exempelvis målningen *Hins Anders*). Forskaren von Wachenfeldt beskriver detta som att ”Hins-Anders var förmodligen en viktig symbolisk tillgång för Zorn i en tid då nationalromantiska idéer genomsyrade samhället [...]”¹. Konsten är bara ett av många fält där nationalromantiska idéer verkade. Musiken är ett annat fält, som väl präglades av dåtidens idéströmningar – dokumenterandet och studier - vårdandet och bevarandet av det svenska kulturarvet. Eller som Eriksson, Thore & Swahn, Jan-Öjvind från nationalencyklopedin beskriver det: ”Såväl 1600-talets som 1800-talets nationalromantiska strömningar fick i Sverige stor betydelse för dokumenterandet och studiet av den folkliga kulturen.”²

Mitt intresse för ämnet uppkom när denne fick låna hem Hälsinglands spelmansförbunds *Folkmusiken i Hälsingland genom tiderna* som är ”utgiven med anledning av Hälsinglands spelmansförbunds 35-åriga tillvaro”³, tryckt 1963. Verket som präglas av presentationer, av vad som presenteras vara viktiga spelmän för Hälsingland, beskrivningar av spelmanstävlingar och spelmansstämmor, så kan man även finna några tydliga nationalromantiskt ideologiska partier. Bland annat det parti som väckte mitt intresse för att skriva om det tema som jag har valt för uppsatsen:

I Hälsingland har fiolen sedan långt tillbaka stått högt i gunst hos allmogen och här finns många goda spelmän. Under senare tid har man tyvärr kunnat märka hur fiolen för en fruktlös kamp mot förflackningen och blivit undanträngd av dragspelet, Zittra och dylika bullersamma och opersonliga instrument. Torftiga själar nöja sig med torftig kost, följaktligen passar dragspelet vår, för andlig förflackning kännetecknande tid.⁴

Tydligt är att tanken om förändring medför ”andlig förflackning”. Är detta en förflackning av en ideologisk tankevärld?

Folkrörelser har verkat och funnits i olika skepnader och former. De har förändrats och påverkats av andra uttryck på gott och ont. I Sverige så har det funnits ett flertal. För författaren till denna uppsats, som är aktiv folkmusiker, ligger de folkrörelser och organisationer som är kopplade till folkmusiken extra nära. Spelmanslagen, spelmansstämmorna och spelmansförbunden är tydliga aktörer i sammanhanget. Dessa

¹ von Wachenfeldt, Thomas. *Folkmusikalisk utbildning, förbildning och inbillning*. Luleås tekniska universitet, 2015. S.27.

² Nationalencyklopedin. *Nationalromantik*. (hämtat 2017-11-22).

³ Hälsinglands spelmansförbund. *Folkmusiken i Hälsingland genom tiderna*. Bollnäs: Bollnäs tryckeri AB, 1963.

⁴ Hälsinglands spelmansförbund. Bollnäs: Bollnäs tryckeri AB, 1963. ss.25–26.

typiska ikoner (spelmanslagen, spelmansstämmorna och spelmansförbunden) för spelmansrörelsen är uppkomna vid nationalromantikens starka era i Sverige – 1900-talets första hälft.⁵ De tre ikoner som påvisats ovan skapades på ideell basis för att vårda och bevara det svenska kulturarvet - bland andra spelmansförbunden som tecknade ned äldre låtar för att bevara och vårda folkmusikarvet.⁶ Detta var för cirka hundra år sedan. Spelmanslagen, spelmansstämmorna och spelmansförbunden är än idag aktiva trots att nationalromantiska idéer tydligt inte har samma plats i dagens Sverige i relation till 1900-talets första hälft. Frågan är hur aktuellt bevarandet och vårdandet var under de senaste två decennierna. Decennier som har präglats av globalisering och attitydförändringar. Är fokuset än idag att bevara och vårda det svenska kulturarvet?

1.1 Problemformulering

Vad är då ”bevarandet” inom ramen för nationalromantikens idéer inom spelmansrörelsen? Enligt forskaren von Wachenfeldt verkar det handla om inställningen till instrumentalkonstruktion och arrangemang: ”Inom folk- och världsmusikfältet har de progressiva uttrycken med en mer tillåtande inställning till instrumentering och arrangemang verkat för en mångfald uttryck på folkmusikalisk grund, medan spelmansfältet i högre grad har haft en traditionsbevarande attityd i förhållande till det melodiska materialet.”⁷

Hembygds- och spelmansrörelserna var typiska resultat av den nationalromantiska era som var under dess samtid. ”Hembygdsarbetet grundades i retoriken ofta på fosterlandskärleken. Vården av det lokala kulturarvet var uttryck för vårdandet av det nationella kulturarvet.”⁸ Hälsinglands spelmansförbund är bara ett av många spelmansförbund som grundades under 1900-talets första hälft, vilket arbetade med det lokala kulturarvets vårdande och bevarande och idag är aktiv. Vårdandet som var enligt lektor Anna Eskilsson (citatet ovan) ett uttryck för vårdandet av det nationella kulturarvet. Vad menas med vårdandet av det svenska kulturarvet inom spelmansrörelsen? Är det att traktera musiken på ett visst instrument? Är det att inte arrangera med nyskapad teknik?

I skrivandets stund så är det 2010-års decennium. Det vill säga cirka åttio år efter att Hälsinglands spelmansförbund grundades – spelmansförbundet grundades 1928. Åttio år är en lång tid av historien, krig har förlorats och vunnits, maktcentra förflyttats, vändande migrationsströmmar och ideologier har ökat och minskat i betydelse för gemene individ. Gällande ideologier så är nationalromantiken bara en av dessa. Som påtalats ovan så är spelmansrörelsen och med det Hälsinglands spelmansförbund en produkt av den nationalromantiska era som var under 1900-talets första decennier. Detta yttrade sig genom att spelmansförbunden stod för vårdandet och bevarandet av det svenska kulturarvet. I och med den globalisering och med det intryck samt influenser som har skett över decennierna vilket

⁵ Nationalencyklopedin. (hämtat 2017-11-22).

⁶ Hälsinglands spelmansförbund. Bollnäs: Bollnäs tryckeri AB, 1963. S.39.

⁷ von Wachenfeldt, Thomas. Luleås tekniska universitet, 2015. S.113.

⁸ Eskilsson, Anna. *På plats i historien*. Linköping: Linköpings universitet, 2008. ss.20–21.

resultat, enligt flera forskare, i vårt postmoderna samhälle⁹, där det enligt flera teoretiker menas präglas av en distansering av vår dåtid samt framtid. Eller som lektor Samuel Edquist uttrycker sig: Det förflutna blir mer distanserat på så sätt att det än mera blir ett ”främmande land”, som görs till ett ”kulturarv”, radikalt skilt från en nutid där man handskas lite hur man vill med skärvorna från det förflutna.”¹⁰ Är det så, att man handskas lite hur man vill med ”skärvorna från det förflutna”?

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att studera hur en svensk folkrörelse uppkommen från nationalromantiken och med det spelmansrörelsen från 1900-talets första hälft, Hälsinglands spelmansförbund, behandlar vårdande och bevarande och andra nationalromantiska idéer, som har sina anor från dessa grundande - att se om spelmansförbundet än idag behandlar vårdande och bevarande trots omfattande globalisering och med det attitydförändringar.

Attitydförändringar i form av vårt postmoderna samhälle som inte anser, enligt flera forskare, att historia behöver förklaras eller analyseras och med det troligtvis ej heller vårdas och bevaras.¹¹ Detta i kontrast till spelmansrörelsens och hembygdsrörelsens traditionella ideologi: Att dessa folkrörelser har en konservativ del vilket ofta förknippas med att blicka tillbaka och sträva bakåt.¹² Syftet är således att se om spelmansförbundet än idag sysslar med aktiviteter som är kopplat till nationalromantikens idéer om vårdande och bevarande av det svenska kulturarvet: Att se om nationalromantikens idéer lever kvar i vår samtid. Syftet är även att se hur nationalromantiken yttrade sig i spelmansförbundet under dess tidiga år samt vad som kan ha skett för att en förändring ska ha ägt rum. Detta för att få en större bild av förändringar och tankeidéer inom spelmansförbundet.

- Frågeställningar:
 - Hur har nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande samt andra nationalromantiska idéer yttrat sig i spelmansförbundets tidiga år?
 - Vilka sorts influenser och förändringar inom spelmansrörelsen kan ha påverkat Hälsinglands spelmansförbund 1960–1970?
 - Hur ställer sig spelmansförbundet till nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande samt andra nationalromantiska idéer i vår samtid trots vårt postmoderna samhälle?

1.3 Forskningsläge

Den tidigare forskning jag använder mig av är från olika discipliner. Detta för att få en så bred förståelse som möjligt över uppsatsämnets art och med det få ett mångsidigt resultat som

⁹ Edquist, Samuel. *En folklig historia*. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. S.15.

¹⁰ Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. S.395.

¹¹ Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. S.15.

¹² Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. S.25.

medför historisk kunskap över svensk folkrörelsehistoria i relation till dåtid kontra nutid. Den tidigare forskningen, förutom von Wachenfeldts doktorsavhandling vilket vi kommer att läsa om nedan, behandlar tyvärr inte spelmansförbund. Dock så påvisar spelmansförbundets koppling till hembygdsrörelsen under undersökningen, vilket vi återkommer till. Det positiva med detta, att det är ett relativt outforskat område, är att möjligheten för att förse med ny historisk kunskap blir betydligt större, att arbeta inom ett fält som är relativt outforskat.

Dan Lundbergs, Krister Malms och Owe Ronströms *musik, medier och mångkultur*, del av kungliga musikaliska akademins skriftserie, är taget från etnologin.¹³ I detta verk påvisas förändringar i det svenska musiklandskapet under 1970-talet. Genom att inkludera detta verk så får vi en inblick över hur musiken har förändrats i Sverige under 1970-talet i direkt relation till folkmusiken. Detta är högst relevant under avsnittet 2.2.1 *En historisk exposé: Musikinfluenser och postmodernism* där en sådan undersökning förekommer. Genom att inkludera detta verk så försöker vi finna svar om vad som kan ha påverkat till en förändring inom spelmansförbundet ideologiska tankevärld – om nationalromantikens idéer är viktiga i vår tids Hälsinglands spelmansförbund, i enlighet med syftet.

Märta Ramstens avhandling från 1992 *Återklang: svensk folkmusik i förändring 1950-1980*, som är taget från musikvetenskapen, visar som ovan på hur musiken har förändrats i Sverige fast under 1960–1980-talen. Detta med fokus på vad som har spelats på svensk radio¹⁴ Från detta verk finner vi hur folkmusiken förändras under 1960-talet och hur detta kan ha förändrat spelmansrörelsens arbete gällande bevarande och vårdande. I detta verk, precis som ovan, så försöker vi finnas svar gällande förändringen inom folkmusikfältet, i enlighet med syfte och frågeställningar. Genom att sätta detta verk i relation till källan Hälsinglands spelmansförbunds *Folkmusiken i Hälsingland genom tiderna* så kan vi tyda reaktionerna från spelmansförbundet av förändringarna som sker inom folkmusikfältet.¹⁵ Ramsten kommer fram, i sin vetenskapliga text, att svensk radio spelade en stor roll för att förändra synsättet på folkmusiken i Sverige.¹⁶ Detta genom svensk radios satsningar på den blandmusik som kommer att tas upp om under 2.2.1 *En historisk exposé: Musikinfluenser och postmodernism*. Detta blir en viktig förändring inom folkmusikfältet där man kan se reaktionerna, i enlighet med denna uppsats syfte: Att se hur förändringar inom folkmusikfältet kan ha påverkat Hälsinglands spelmansförbund.

Samuel Edquists *En folklig historia* analyserar historieskrivningen i hembygdsrörelsen och andra folkrörelser.¹⁷ Med tanke på att hembygdsrörelsen och spelmansrörelsen frammkommer

¹³ Lundberg, Dan. Malm, Krister & Ronström, Owe. *Musik, medier och mångkultur*. Hedemora: Gidlunds förlag, 2000.

¹⁴ Ramsten, Märta. *Återklang: svensk folkmusik i förändring 1950-1980*. Göteborgs universitet, 1992.

¹⁵ Hälsinglands spelmansförbund. Bollnäs: Bollnäs tryckeri AB, 1963.

¹⁶ Ramsten, Märta. Göteborgs universitet, 1992. S.131

¹⁷ Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009.

ur samma epok av svensk historia och har ett flertal gemensamma nämnare så går det mycket väl att dra paralleller till Edquists verk. Bland annat organisationer som är produkter av nationalromantiken. Ur detta verk finner jag även en av mina teorier: Teorierna kring vårt postmoderna samhälle.¹⁸ Genom att inkludera detta verk så får vi vetenskapligheten i uppsatsen i relation till teori samt varför hembygdsföreningar och med det spelmannsföreningar grundades och med det få en förståelse över förändringar inom fältet och kopplingen till nationalromantiken. Edquist som undersöker historiens användning inom folkbildningen, bland annat av diverse folkrörelser, kommer fram till att nationalismen många gånger har reproducerats genom tiderna inom den svenska folkbildningen.¹⁹ Edquist ser dock att vår samtid kan ha präglats av postmodernismens idéer om alienering av vår dåtid vilket vi kommer att titta mer på under *1.4 Teoretiska utgångspunkter och begrepp*.²⁰ Postmodernism och nationalromantik är centrala begrepp i min uppsats – centrala utvecklingsstadier inom historien. Postmodernism är även en del av mina frågeställningar och syfte för att förklara om vår samtids Hälsinglands spelmannsförbund kan ha förändrats och gått från nationalromantikens idéer.

Anna Eskilssons doktorsavhandling *På plats i historien* beskriver vad hembygdsrörelsen har arbetat med i relation till dåtid och nutid under 1900-talet vilket gör att detta verk är bland det verk som är närmast denna uppsats.²¹ Ur denna doktorsavhandling finner jag min teori om att folkrörelser uppkomna från nationalromantiken arbetade med att bevara det gamla; att bevara och vårda det svenska kulturarvet.²² Eskilsson beskriver även kopplingarna mellan nationalromantiken och hembygdsrörelsen vilket går att dra paralleller till spelmannsrörelsen. Detta med tanke på att de både hembygdsrörelsen och spelmannsrörelsen är produkter av dess samtid – nationalromantikens starka del av 1900-talet. Således så försöker vi finna svar på syftet och forskningsfrågorna – om hur nationalromantikens idéer har yttrat sig samt om de lever kvar. Eskilsson kommer bland annat fram till att hembygdsrörelsen och dess idéer förstärks i perioder när större motreaktioner mot modernisering äger rum – att det troligtvis finns en korrelation.²³ Detta kan vi se väldigt tydligt i de delar av denna uppsats där Hälsinglands spelmannsförbund reagerar på förändringar inom folkmusikfältet.

Thomas von Wachenfeldts doktorsavhandling inom musikpedagogiken *Folkmusikalisk utbildning, förbildning och inbillning* tar upp en del om kopplingen mellan nationalromantiken och spelmannsrörelsen vilket är en viktig tes i denna uppsats.²⁴ Ur detta verk kan vi även finna tolkningar av vad som kan menas med nationalromantikens bevarande i sig. Von Wachenfeldt tar även upp en del viktig bakgrund vilket är väl viktigt att förstå, för

¹⁸ Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. S.15.

¹⁹ Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. S.392–393.

²⁰ Ibid.

²¹ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008.

²² Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. S.25.

²³ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. Ss.210–211.

²⁴ von Wachenfeldt, Thomas. Luleås tekniska universitet, 2015.

att förstå eventuella förändringar inom folkmusikfältet och spelmansfältet och med det förståelsen över syftet för uppsatsen – vilket presenteras i denna uppsats. von Wachenfeldt kommer fram till hur spelmän anammade en akademisk ideal om hur lärande av folkmusiken ska ske.²⁵ Dennes resultat har ingen direkt koppling till denna uppsats. von Wachenfeldt tar dock upp en del, som nämnts ovan; historia som är essentiell för denna uppsats empiri i relation till mitt syfte och frågeställningar.

1.4 Teoretiska utgångspunkter och begrepp

I Anna Eskilssons doktorsavhandling så använder sig denna av tre teorier som ska ha präglat hembygdsrörelsen. Bevara det gamla: en blå nyans, vilket Eskilsson menar står för den konservativa delen med hembygdsrörelsen vilket förknippas med att blicka tillbaka och sträva bakåt.²⁶ Agrarianism: en grön nyans, vilket Eskilsson menar står för att skapa en känsla för hembygden så faller naturen in som ett viktigt inslag.²⁷ Underifrån: en röd nyans, hur hembygdsrörelsen skulle stå för att människor lättare skulle känna samhörighet.²⁸ Eskilssons tankar om En blå nyans – att bevara det gamla, verkar vara en av grundtankarna inom hembygdsrörelsen och spelmansrörelsen vid dess grundades första decennier. Det är just detta som jag ska undersöka, tankarna om bevarande och vårdande av det gamla, är än under vår samtid aktuellt.

Samuel Edquists tar upp i sitt verk en teori om att:

”en mängd forskare och teoretiker menar att vi trätt in i en ny historisk fas – ett postmodernt eller ett senkapitalistiskt samhälle. Detta sägs ha medfört ett helt nytt historie- eller tidsmedvetande, där den moderna epokens utvecklingstanke och historiemedvetande luckrats upp. I ett samhälle där nuet ryckts loss från både framtiden och det förflutna, anses historieanvändningen alltmer handla om ett fruset ”förr”, ett ”kulturarv” som inte behöver förklaras eller analyseras utan bara finnas där”.²⁹

Detta postmoderna samhälle med dess historie- eller tidsmedvetenhet kan mycket väl ha påverkat spelmansförbundets tanke om bevarande och vårdande samt andra nationalromantiska idéer, under vår samtid. Om inte kulturarvet behövs förklaras eller analyseras utan bara finns där så kan tankarna i detta postmoderna samhälle under vår samtid resultera i att man ej längre anser behöva vårda eller bevara det svenska kulturarvet.

Denna uppsats tar således sin utgångspunkt i Eskilssons tanke om en blå nyans – att bevara det gamla; om detta är aktuellt än idag i Hälsinglands spelmansförbund. Uppsatsens andra

²⁵ von Wachenfeldt, Thomas. Luleås tekniska universitet, 2015. S.54.

²⁶ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. S.25.

²⁷ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. S.28.

²⁸ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. S.30.

²⁹ Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. S.15.

teoretiska utgångspunkt är tankarna om vår samtids postmoderna samhälle som ej längre ser kulturarv som något viktigt att analysera eller förklaras, efter Edquist.

Nationalromantik och *Postmodernism* är centrala begrepp i denna uppsats. De upplevs som varandras motpoler där nationalromantiken yttrar sig om dokumentation; bevarande och vårdande av det svenska kulturarvet samt att belysa det svenska kulturarvet som en idealtyp.³⁰ Postmodernismen står för en alienering av vår historia.³¹ Gällande nationalromantik så pekar denna uppsats mot de nationalromantiska strömningar som skedde under mitten samt slutet av 1800-talet samt 1900-talets första hälft. Med Postmodernism så belyses tiden från 1960–1970-talen t.o.m. våra dagar. Tolkningen av postmodernism kommer efter Edquists tolkningar från sitt verk *En folklig historia*.³² Edquist påtalar om ett flertal forskare som menar på att vi lever i en postmodern tidsålder. Denna tidsålder, menar dessa; präglas av en distansering från vårt förflutna och tankarna om framtiden. Istället råder fokus på vår samtid och med det som en ideal. Således alieneringen av individer till vår historia och med det alienering av det svenska kulturarvet. Nationalromantik och postmodernism står som varandras motsatser gällande synen på det svenska kulturarvet i denna uppsats: Nationalromantiken med dess idéer om bevarande och vårdande av det svenska kulturarvet och postmodernismens alienering av dåtiden och med det, det svenska kulturarvet.

Tolkningen av nationalromantiken och dess idéer kommer från den allmänna tolkningen om att nationalromantiken under 1800-talets mitt och slut samt tidigt 1900-tal hade stort fokus på att bevara och vårda det svenska kulturarvet.³³ Genom att bevara det svenska kulturarvet så lades fokus ofta på att bevara och vårda allmogekulturens provinsiella seder inom Sverige.³⁴

Genom att analysera vår samtid så ser vi även hur vår samtids postmoderna samhälle kan ha påverkat nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande.

1.5 Material och avgränsningar

Materialet är som bör inom historia; källor. Källor i form av stadgar och en minnesskrift publicerad av Hälsinglands spelmansförbund. Dessa källor har jag tillhandahållit sig genom kontakt av styrelsemedlemmar samt ett flertal besök på Ljusdals hembygdsmuseum där Hälsinglands spelmansförbund har sitt folkmusikarkiv. Fördelarna med att ha valt de källor som jag har valt är den att jag kan, med innehållsanalys, tolka och analysera de aktiviteter som verksamheten har till uppgift att göra och med det se om de nationalromantiska idéerna om bevarande och vårdande lever kvar.

Med tanke på att Hälsinglands spelmansförbund är en social rörelse väljer jag att undersöka idéerna istället för organisatoriska skillnader vilket belyses under metod-delen av denna

³⁰ Nationalencyklopedin. (hämtat 2017-11-22).

³¹ Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. S.15.

³² Ibid.

³³ Nationalencyklopedin. (hämtat 2017-11-22).

³⁴ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. ss.20–21.

uppsats. Om man skulle valt båda så anser jag att uppsatsen skulle peka åt två olika håll samtidigt (sociologisk historia och organisatorisk historia) och med detta inte få lika stor historisk belysning och ny kunskap inom ramen för slutsatser och resultat.

Varför jag har valt Hälsinglands spelmansförbund och inte till exempel närliggande likvärdige Medelpads spelmansförbund är för att författaren till denna uppsats sitter i styrelsen för Hälsinglands Spelmansförbund sedan 2015 och har således lättare att få tag i källor som kretsar till just Hälsinglands spelmansförbund än t.ex. Medelpads spelmansförbund. Jag har även en större kunskap om det landskap och musik som spelmansförbundet representerar samt dess inställning gentemot folkmusiken i Hälsingland.

Genom att få ett greppbart läge så har jag valt att snäva in sig till ett spelmansförbund. Anledningen till att jag inte har valt ett flertal eller alla spelmansförbund i Sverige är på grund av att en C-uppsats inte inkluderar den tid som detta skulle kräva. Studien omfattar perioden 1958 – vår samtid. Detta för att studien baseras på att analysera hur nationalromantikens idéer lever kvar i spelmansförbundet under vår samtid och hur nationalromantiken yttrat sig i spelmansförbundets tidiga år.

Jag har varit styrelsemedlem sedan 2015. Jag har därför valt att undersöka källor som uppstått innan densamma ingick i styrelsen. Om jag hade valt källor efter 2015 skulle jäv kunna uppstå – om jag ska analysera källor som jag själv har varit med och producerat. Man skulle även kunna se att jäv skulle kunna uppstå på grund av att jag är med i styrelsen och med det vill försköna spelmansförbundets historia. Detta motverkas genom att jag inkluderar spelmansförbundets alla uppgifter från stadgarna; att jag inte endast väljer vissa.

Anledningen till att jag har valt just stadgar är för att belysa vår samtida kontext - att belysande exempel på vad spelmansförbundet har för uppgifter, enligt dem själva, under vår samtid samt dess tidiga år och med det analysera de uppgifter som spelmansförbundet ska agera efter, i relation till nationalromantikens idéer om vårdande och bevarande. Således så finner vi källor som hjälper denna uppsats syfte och frågeställningar som kretsar kring förändring inom spelmansförbundet samt hur spelmansförbundet ställer sig till nationalromantiken trots vår samtids postmodernistiska period.

Dessa avgränsningar verkar för att syftet ska följas - att se om nationalromantikens idéer är kvar under vår samtid inom de folkrörelser som var uppkomna från nationalromantiken samt hur de har yttrat sig i spelmansförbundets tidiga år. Detta genom att analysera ett spelmansförbunds verksamhet under vår samtid och nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande från spelmansförbundets tidiga år.

*Folkmusiken i Hälsinglands genom tiderna*³⁵ är en sorts minnesskrift som jag använder sig av för att belysa de historiska attityderna inom spelmansförbundet och hur dessa har yttrat sig vid förändringar inom området. Minnesskriften är utgiven av Hälsinglands spelmansförbund på grund av dess fyrtioåriga existens. Här kan vi se flera spelmän och folkmusikentusiaster från

³⁵ Hälsinglands spelmansförbund. Bollnäs: Bollnäs tryckeri AB, 1963.

dess samtid som har varit med och författat detta verk. Bilden man får av minnesskriften är att man har en tillbakasträvande inställning. Detta genom att presentera äldre spelmän och kritisera förändringar som sker inom folkmusikfältet. Tydligt är att spelmansförbundet instämmer med skribenternas åsikter, detta med tanke på att de gav ut dessa i sin minnesskrift utan att påtala att de var emot deras åsikter. Minnesskriften *Folkmusiken i Hälsingland* hjälper oss att få en förståelse över hur spelmansförbundet reagerade gällande 1960-talets förändringar inom folkmusikfältet: Om dessa tog postmodernismens spår eller nationalromantikens spår, i enlighet med syfte och frågeställningarnas fokus på förändringar och influenser i relation till Hälsinglands spelmansförbund 1960 och 1970-tal med fokus på det förstnämnda decenniet.

Jag använder mig ej av källor från spelmansförbundets grundande t.o.m. 1957. Det finns två skäl till detta. Det första skälet är att dokumentation från tidigare än 1958 ej har gått att tillhandahålla: Ej från tidigare levande styrelsemedlemmar och ej heller från Ljusdals hembygdsmuseum där Hälsinglands spelmansförbund har sitt folkmusikarkiv. Det andra skälet är att i spelmansförbundets *Folkmusiken i Hälsinglands genom tiderna*³⁶ så presenterar en av författarna att stadgarna genomgår en första revidering 1958 från dess första stadgar från 1929.³⁷ I denna första revidering så medför den reella förändringen att man reducerar antalet paragrafer från 19 till 15 stycken.³⁸ Årtalet 1958 är även innan stora förändringar som sker inom folkmusik- och spelmansfältet, vilket vi kommer se under avsnittet *2.1 bakgrund*. Således så förefaller det sig att nationalromantikens idéer lever troligtvis kvar under 1958 års stadgar. För att inte fabulera historia från 1920–1930-talen så väljer jag att tala om hur nationalromantiken yttrade sig i spelmansförbundet tidigare år – inte endast 1920–1930-tal. Med tidigare år menas 1900-talets första hälft.

Protokollen visar på vilka uppgifter som spelmansförbundet har ålagt sig själva och detta är ett måste för att ge resultat från syfte och frågeställningar. Detta för att finna termer och formuleringar i protokollen som kan kopplas till nationalromantikens idéer om vårdande och bevarande. Samt hur dessa kan kopplas till postmodernismens tankar gällande alienering av historien.

1.6 Metod

För att uppfylla syftet; att se om nationalromantikens idéer lever kvar i vår samtid samt spelmansförbundet tidigare år och förändringen där emellan, så använder jag mig av kvalitativ analys med innehållsanalys; att analysera och tolka innehållet. Detta genom att analysera det manifesta (det som uttrycks direkt i texten) och latent (tolkning av innebörder) i innehållet. Detta för att få en förståelse över hur nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande har förändrats historiskt inom Hälsinglands spelmansförbund genom att tolka källornas innehåll i relation till nationalromantikens idéer. Fördelen med dessa metoder är att det frigörs ett tolkningsutrymme för mig. Nackdelen med att välja denna metod är, som i och för sig är i

³⁶ Hälsinglands spelmansförbund. Bollnäs: Bollnäs tryckeri AB, 1963.

³⁷ Hälsinglands spelmansförbund. Bollnäs: Bollnäs tryckeri AB, 1963. S.34.

³⁸ Hälsinglands spelmansförbund. Bollnäs: Bollnäs tryckeri AB, 1963. s.41.

de mesta metoder; att det finns utrymme för feltolkning. Detta minimeras dock av mina erfarenheter inom spelmannsörelsen och Hälsinglands spelmannsförbund, som styrelsemedlem för årets (2017) styrelse samt verksam folkmusiker och stämmobesökare. Genom att jag är med i årets styrelse, och för den delen varit det i två år, så bör inte representativproblem uppstå. Källkritiska överväganden ska inte behövas utifrån de källor som jag använder sig av. Detta med tanke på att källorna är direkta produkter från Hälsinglands spelmannsförbund styrelse. Detta i form av stadgar, vilket är utsagor från bestämmelser inom styrelsen vilket även ska ha granskats av styrelsen.

För att göra tolkning så tänker jag analysera hur stadgarna, står i relation till mina forskningsfrågor och med det nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande. Spår av bevarande och vårdande finner man i samtliga källor. Detta i form av det manifesta och latent. I termer av det latent så kan man finna synonymer och direkta antydningar att det handlar om bevarande och vårdande. Exempelvis kopplingen mellan värdeorden ”ädla” och ”kära”³⁹ till nationalromantikens begreppsapparat samt hur detta kan kopplas till vårdande och bevarande, vilket vi återkommer till under undersökningens 2.2.1. ”*bevara och hugfästa ett ädelt och kärt kulturarv*”.

Även antydningar samt kopplingar i formuleringarna i källorna som kan kopplas till en eller flera större företeelser, vilket vi kommer läsa mer om under undersökningen och dess resultat. Nationalromantiken jämföras med bevarande och vårdande, vilket beskrivs under 1.4 *Teoretiska utgångspunkter och begrepp*, för att en av kärnidéerna inom ideologin var och är att förvalta ett kulturarv. I vårt fall det svenska kulturarvet.

Detta sätts även till mina två teoretiska utgångspunkter: Teorierna från Eskilsson och Edquist är centrala delar av min arbetsmetod: Eskilssons tankar om den konservativa delen av hembygdsrörelser och Edquists talan om teoretikers tro till det postmoderna samhället och den alienering som till historien som detta innebär. I den här uppsatsen har jag tagit fasta på en aspekt av postmodernismen, vilket påvisats innan, alieneringen av vår dåtid samt framtid.⁴⁰ Således så kan teorin stå för ett ”icke-bevarande”. Om man inte känner någon koppling till dåtiden så finns det troligtvis inte någon anledning till att vårda eller bevara densamma – att behandla eller arbeta med dåtidens arv. I källmaterialet har jag spårat detta drag genom att leta efter formuleringar som kretsar kring vår samtid istället för dåtid. Detta i relation till att undersöka källmaterial uppkommen innan postmodernismens era samt analysera källmaterial från vår samtid och med det under vår postmoderna era.

Bortfallen i denna metod blir formalia kring mötens öppnanden och mötens avslutande. Även ekonomiska redovisningar kommer att bortses. Detta för att det är chans att det blir en vansklig tolkning i och med att dessa är formalia som i vilken föreningen som helst.

Kvalitativa analysen med innehållsanalys användes i relation till källorna och nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande, med en kronologisk arbetsmetod. Detta för att jag ej ser någon funktion att analysera källorna vartannat. Fördelen med detta är att det

³⁹ Stadgar. Hälsinglands spelmannsförbund. (1958).

⁴⁰ Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. S.15.

blir en smidig process. Stadgarna visar även på under min undersökning, och senare resultat, om spelmansförbundet har ålagt sig själv mål som är nationalromantiskt ideologiskt bundna eller ej.

Undersökningen sker genom att kronologiskt undersöka stadgarna samt analysera den förändring som kan ha skett mellan stadgarnas revideringar. I avsnittet 2.2.1. ”[...] bevara och hugfästa ett ädelt och kärt kulturarv” så undersöker jag stadgarna från 1958 och tittar efter hur nationalromantikens idéer kan ha yttrat sig i stadgarna. Detta genom att analysera deras uppgifter med kvalitativ analys, med hjälp av innehållsanalys. Här söker vi svar på frågan *Hur har nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande samt andra nationalromantiska idéer yttrat sig i spelmansförbundets tidiga år?*

Under avsnittet 2.2.1 *En historisk exposé: Musikinfluenser och postmodernism* så undersöker vi vad som kan ha förändrat spelmansförbundet till att gå från nationalromantikens idéer. Här sätter vi källan *Folkmusiken i Hälsingland genom tiderna*⁴¹ i relation till de förändringar som skett inom folkmusikfältet. Här söker vi svar på frågan *Vilka sorts influenser och förändringar inom spelmansrörelsen kan ha påverkat Hälsinglands spelmansförbund 1960-1970?*

Under avsnittet 2.2.2 *vad säger 1995-års stadgar?* Så använder vi oss av samma tillvägagångssätt som under avsnittet 2.2.1. ”[...] bevara och hugfästa ett ädelt och kärt kulturarv”. Vi fokuserar dock på stadgarna från 1995 i detta avsnitt för att se hur eventuella förändringar kan ha påverkat spelmansförbundet. Här söker vi svar på frågan *Hur ställer sig spelmansförbundet till nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande samt andra nationalromantiska idéer i vår samtid trots vårt postmoderna samhälle?*

Avsnitten i undersökningen analyseras i relation till den tidigare forskningen och de givna teorierna. Detta för att nå vetenskaplighet i texten.

⁴¹ Hälsinglands spelmansförbund. Bollnäs: Bollnäs tryckeri AB, 1963.

2. Bakgrund och undersökning

2.1 Bakgrund

1800-talets mitt, senare hälft och 1900-talets första del är utan tvekan folkrörelsernas tidsåldrar i Sverige. Väckelserörelsen, nykterhetsrörelsen och arbetarrörelsen är typexempel på vad gemene skolungdom får läsa om under sina historiektioner i vår samtid. Under 1800-talets mitt, senare hälft och 1900-talets första del är så väcktes ett stort intresse för allmogekulturen.⁴² Idévärlden bars fram av tidens nationalromantiker och allmogekulturen implementerades genom diverse aktiviteter inom folkrörelserna ovan – aktiviteter som folkdanser, midsommarfirande och folkmusik.⁴³ Vad som kan upplevas vara i skymundan är de nationalromantiska folkrörelserna som uppstod under samma tid som arbetade med bevarandet av allmogekulturen.⁴⁴ Förutom dess påverkan inom det offentliga i skepnad av uppresandet av nordiska museet och skansen så uppbådades olika organisationer vilket till mestadels baserades på ideellt arbetade för bevarandet av allmogekulturen, eller, för att använda von Wachenfeldts ord: ”Tankegodset verkade även för att allmogens kultur – som blev en viktig, för att inte säga avgörande komponent i skapandet av nationalstatens berättelse – manifesterades i den nationalistiska statsideologins nya helgedomar som Nordiska museet, Skansen och Nationalmuseum.”⁴⁵ Här, i denna nationalromantiska idé, kan vi se hembygdsföreningar och spelmansföreningar, vilket än idag är verksamma i stora delar av Sverige. Detta trots vårt postmoderna samhälle vilket, enligt många forskare, präglas av en tid där kulturarv inte behövs förklaras eller analyseras och med det möjligtvis inte vårdas eller bevaras.⁴⁶ För bevarandet och vårdandet av de musikaliska uttryck som en gång präglade landskapen ålade de så kallade spelmansförbunden sig själva ansvaret till bevaringsarbetet. I det landskap som författaren till denna uppsats är uppvuxen och bosatt i så verkar Hälsinglands Spelmansförbund.

Hälsinglands spelmansförbund grundades 1928 och de första stadgarna valdes 1929.⁴⁷ Spelmansförbundets första tio år präglades av inaktivitet och var tidvis upplöst, bland annat av dåtidens knappa ekonomi inom allmogen.⁴⁸ Under 1940 väcks åter intresset för spelmansförbundet, med stor anledning av den kulturstarke, turnerande, hälsingespelmannen Jon-Erik Öst.⁴⁹ Intresset för spelmansförbundet verkar dock inte långlivat, bland annat tack vare kriget, och det tar ända till 1949 innan nästa styrelsemötesprotokoll skrivs efter det från

⁴² Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. S.142.

⁴³ Ibid.

⁴⁴ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. S.25.

⁴⁵ von Wachenfeldt, Thomas. Luleås tekniska universitet, 2015. ss.69–70.

⁴⁶ Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. S.15.

⁴⁷ Hälsinglands spelmansförbund. Bollnäs: Nyströms tryckeri AB, 1963. S.34.

⁴⁸ Hälsinglands spelmansförbund. Bollnäs: Nyströms tryckeri AB, 1963. S.36.

⁴⁹ Hälsinglands spelmansförbund. Bollnäs: Nyströms tryckeri AB, 1963. S.36.

det tidigare 1940. Efter 1940-talet verkade spelmansförbundet kontinuerligt år efter år.⁵⁰ 1958 reviderar spelmansförbundet stadgarna för första gången sedan 1929.⁵¹

2.2 Undersökning

2.2.1 ”bevara och hugfästa ett ädelt och kärt kulturarv”⁵²

Rubrikens titel: ”[...] bevara och hugfästa ett ädelt och kärt kulturarv”⁵³ är citerat från Hälsinglands spelmansförbund stadgar från 1958. Här kan vi se hur klassiska nationalromantiska uttryck som ”ädel” återfinns redan i första stycket av stadgarna, vilket användes både under nationalromantiska strömmarna från 1800- och början av 1900-tal samt den tidigare 1600-tal med dess göticism.⁵⁴ Citatet är från stycket:

Förbundet, som är anslutet till Sveriges spelmäns riksförbund, har till uppgift att söka väcka den provinsiella folkmusiken inom landskapet Hälsingland. Samtidigt skall förbundet på alla möjliga sätt söka hjälpa och stödja spelmännens arbete med att bevara och hugfästa ett ädelt och kärt kulturarv inom tonkonstens område.⁵⁵

Här kan vi se nationalromantikens bevarande och vårdande i olika former. Genom att ”söka väcka den provinsiella folkmusiken i landskapet Hälsingland” så är fokus tydligt att man vill bevara i form av att få den provinsiella musiken levande.⁵⁶ Genom spelmansförbundets anknytning till Sveriges spelmäns riksförbund så kan det finnas en korrelation till bevarandet och vårdandet med Eskilssons tankar om att ”vården av det lokala kulturarvet var uttryck för vårdandet av det nationella kulturarvet.”⁵⁷ Även kopplingen till de nationalromantiska folkrörelserna i början av 1900-talet – att spelmansförbundet är en produkt av dess samtid.⁵⁸ Citatet från stadgarna fortsätter även att man vill hjälpa och stödja spelmän att bevara det ädla och kära kulturarvet. Här kan vi se bevarande i form av något från det förflutna som man ej möjligtvis ska förändra. Genom att använda laddade termer som ”ädla” och ”kära” påvisas även att man möjligtvis vill höja det lokala kulturarvet till någonting större än endast några skärvor som man kan göra lite hur man vill med, som flera forskare menar att nutidens postmodernism står för.⁵⁹ För att se hur bevarande och vårdande kan te sig så fortsätter vi i stadgarna:

⁵⁰ Hälsinglands spelmansförbund. Bollnäs: Nyströms tryckeri AB, 1963. S.40.

⁵¹ Hälsinglands spelmansförbund. Bollnäs: Bollnäs tryckeri AB, 1963. S.34.

⁵² Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1958).

⁵³ Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1958).

⁵⁴ von Wachenfeldt, Thomas. Luleås tekniska universitet, 2015. S.65.

⁵⁵ Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1958).

⁵⁶ Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1958).

⁵⁷ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. ss.20–21.

⁵⁸ Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. ss.142–145.

⁵⁹ Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. S.395.

I enlighet härmed vill förbundet söka:

a) att inom landskapet ordna spelmansstämmor och träffar samt vid dessa tillfällen på lämpligt sätt uppmuntra och stärka hågen för folkmusiken hos spelmännen.⁶⁰

Inom detta citat är det svårt att se någon direkt koppling till nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande. Vad man kan finna är dock kopplingen till vårdandet och bevarandet i form av att man vill anordna spelmansstämmor och med det möjligtvis bevara denna sorts spelmansträff samt anordna spelmanstämmor för att vårda, i termer av att vidmakthålla. Spelmanstämmorna, precis som spelmansförbunden, har sitt anträdande under nationalromantiken. Den första spelmansstämman ägde rum 1906 i Gesunda, Dalarna.⁶¹ Tydligt är att det fanns strikta ikoner vid spelmansstämmor: Bland annat vilka instrument som skulle trakteras under 1900-talets början vilket mycket väl kan kopplas till en konservativ syn på bevarande – att bevarande menar på att använda sig av de instrument och teknik som funnits sedan gammalt. Citatet nedan är från von Wachenfeldts doktorsavhandling där denne citerar programmet till första riksspelmansstämman på skansen i Stockholm 1910, skrivet av Nils Andersson:

Antalet inbjudna spelmän utgör sammanlagdt omkring sjuttiofem, som alla utmärkt sig vid provinstäflingar... Af de inbjudna äro omkring sextiofem utvalda bland det antal spelmän, hvilkas repertoar under årens lopp noterats af undertecknad... De instrument, på hvilka de olika melodierna komma till utförande å stämman, äro djurhorn (kohorn och bockhorn; Dalarna) samt fiol och klarinett, äfvensom nyckelharpa (Uppland) och träpipa ("spilåpipa"; Dalarna). En näfverblåsare är inkallad från Värmland, men har anmält förfall. Att dragspel och mässing uteslutits, torde ej tarfva närmare förklaring.⁶²

Genom att anordna spelmansstämmor så kan således spelmansförbundet ha liknande syn som man hade på spelmanstämmor vid 1900-talets första hälft. Detta med tanke på ovan och att "[...] spelmansfältet har haft en traditionsbevarande förhållande till det melodiska materialet"⁶³

b) att låta uppteckna och arrangera äldre värdefulla melodier som ännu icke blivit uppmärksammade.⁶⁴

Här uppkommer en hel del intressanta formuleringar. Spelmansförbundet menar alltså att i bevarandet av den lokala folkmusiken så kan arrangering av äldre melodier vara av värde. Om vi sätter detta i relation till von Wachenfeldts utsägnande om att "Inom folk- och världsmusikfältet har de progressiva uttrycken med en mer tillåtande inställning till instrumentering och arrangemang verkat för en mångfald uttryck på folkmusikalisk grund, medan spelmansfältet i högre grad har haft en traditionsbevarande attityd i förhållande till det

⁶⁰ Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1958).

⁶¹ von Wachenfeldt, Thomas. Luleås tekniska universitet, 2015. S.133.

⁶² von Wachenfeldt, Thomas. Luleås tekniska universitet, 2015. Ss.76–77.

⁶³ von Wachenfeldt, Thomas. Luleås tekniska universitet, 2015. S.113.

⁶⁴ Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1958).

melodiska materialet”⁶⁵ så finner vi en intressant kontrast. von Wachenfeldt verkar mena på att spelmannsrollen haft en traditionsbevarande attityd där arrangering inte är lika tillåtande. Bevarandet och vårdandet kan således innebära efter stadgarna, redan under spelmannsförbundets tidiga år, betyda att ny-arrangering av äldre låtar kan betraktas som bevarande och vårdande – att nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande kan yttra sig inom spelmannsförbundets tidiga år i form av att skapa nya arrangemang till gamla låtar. Inte endast traktera äldre spelstilar t.ex.

c) att i mån av de ekonomiska resurserna ombesörja bandinspelningar av företrädesvis de äldre spelmannens låtar.⁶⁶

Genom att fokusera på de äldre spelmännen så verkar fokuset vara, att möjligheten för bevarande ska kunna bestå. D.v.s. spela in individerna innan de har avlidit av hög ålder alternativt för att de är de bästa på bevarandet av folkliga musiken och möjligtvis dess stil/stilar. Det kan även kopplas till Eskilssons blå nyans, teorin om att nationalromantiska som hembygdsrörelser och i vårt fall spelmannsroller förknippas med att blicka tillbaka och sträva bakåt.⁶⁷

d) att vid lämpliga tillfällen samarbeta med landskapets hembygdsvårdande föreningar till ömsesidig nytta och glädje.⁶⁸

Tydligt i detta citat är att spelmannsförbundet troligtvis ser ett samband mellan sin egen organisation och hembygdsföreningar. Möjligtvis att de såg sina uppdrag om bevarande och vårdande av det lokala kulturarvet och Eskilsson *blå nyans*⁶⁹, vilket jag har tagit upp under avsnittet *1.4 Teoretiska utgångspunkter och begrepp*, som gemensamma mål och förhållningssätt.

e) att skapa ett fast och gagnande vänskapsband mellan spelmännen inom såväl Hälsinglands som landet i övrigt.⁷⁰

Här kan vi se, så som i början av detta avsnitt, att anknytning till det nationella är även en viktig tes för spelmannsförbundet. Även här påvisas anknytningen till Eskilssons tankar om att vårdande av det lokala var ett uttryck för det nationella kulturarvet.⁷¹ Synen kan således vara att spelmän runt om i landet har samma mål.

⁶⁵ von Wachenfeldt, Thomas. Luleås tekniska universitet, 2015. S.113.

⁶⁶ Stadgar. Hälsinglands spelmannsförbund. (1958).

⁶⁷ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. S.25.

⁶⁸ Stadgar. Hälsinglands spelmannsförbund. (1958).

⁶⁹ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. S.25.

⁷⁰ Stadgar. Hälsinglands spelmannsförbund. (1958).

⁷¹ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. ss.20–21.

2.2.2 En historisk exposé: Musikinfluenser och postmodernism

Vad som kan uttydas från den tidigare forskningen som berör musikvetenskapen i relation till spelmanns rörelsen är att den stora förändringen inom musikfältet folkmusik och med det spelmanns rörelsen är jazzens inträde, under 1960-talet, i och med, bland annat, den kända jazzpianisten Jan Johanssons, vilket själv är från Hälsingland (Söderala); tolkningar av folkliga melodier⁷², vilket de flesta känner igen namnet på än idag. Med tanke på jazzens genomslag med profiler som Jan Johansson så anammade svensk radio trenden under 1960-talet:

Däremot tog radion initiativ till att fyra av landets bästa jazzmusiker fick möta folkmusiken i "levande tradition". Vid mitten av 60-talet fick Johansson och Wallin tillsammans med Georg Riedel och Bengt Hauberg i uppdrag av radions underhållningsavdelning att med utgångspunkt från radions traditionsinspelningar av folkmusik göra ett jazzprogram som skulle sändas som tävlingsprogram till Triumph Variete i Monte Carlo 1965. Det svenska bidraget vann tävlingen och ett urval av inspelningarna publicerades på skivan *Adventures in jazz and folklore* (1965).⁷³

Tydligt är att denna experimentella musik med blandning av jazz och folkmusik fick ett stort genomslag i musiksvetige. I verket *Folkmusiken i Hälsingland genom tiderna*⁷⁴ från 1963, vilket jag även citerade i inledningen, märks tydligt avståndet från denna nya experimentella musik av Hälsinglands spelmannsförbund:

Glädjande nog förefaller det som om fiolspelmännens antal skulle ha minskat mindre i Hälsingland än på andra håll i vårt land och som om kärleken till fiolen vaknar åter i samma mån som människorna återgå till mera andlig fördjupning. Man hoppas att jazz och Zhyymi var det sista utslaget av det förråande inflytande som världskriget förde med sig⁷⁵

Tydligt är att spelmannsförbundet hade kvar den konservativa, den bevarande och vårdande inställningen, eller blå nyans, för att citera Anna Eskilssons teori i hennes doktorsavhandling *På plats i historien*, under 1960-talet.⁷⁶ Under slutet av 1960-talet och början av 1970-talet så kan man se hur den svenska världsmusiken gör entré med grupper som Contact och Kebnekajse, vilket blandade folkmusik med pop.⁷⁷ I Contacts fall så handlade det om ett samarbete med folkmusiktrion skäggmanslaget från Hälsingland där de producerade musik tillsammans och lade grunden för den svenska världsmusiken innan begreppet "världsmusik" ens myntats.⁷⁸ 1970-talet experimentella musik tillsammans med 1960-talets jazz och

⁷² Ramsten, Märta. Göteborgs universitet, 1992. S.66.

⁷³ Ramsten, Märta. Göteborgs universitet, 1992. S.67

⁷⁴ Hälsinglands spelmannsförbund. Bollnäs: Bollnäs tryckeri AB, 1963.

⁷⁵ Hälsinglands spelmannsförbund. Bollnäs: Bollnäs tryckeri AB, 1963. s.26.

⁷⁶ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. S.25.

⁷⁷ Lundberg, Dan. Malm, Krister & Ronström, Owe. Hedemora: Gidlunds förlag, 2000. s.146.

⁷⁸ Ibid.

folkmusikblandning medförde ett intresse för folkmusiker inom dess tids spelmansrörelse för att skapa nya versioner av ”svensk folkmusik”.⁷⁹

1960–1970 talens experimentella tid kan, med annat, mycket väl ha påverkat hur spelmansförbundet behandlar sina ursprungliga uppdrag om vårdande och bevarande i och med den popularitet som den musikaliska förändringen inom genren medförde. Om intet annat när hälsingebördiga skäggmanslaget var bland de första att skapa en ny genre: världsmusik.

Som påtalats under teoriavsnittet så tar Edquist upp den, bland många forskare vedertagna, teorin om att vi trätt in i en ny historisk fas där nuet avskilt sig från dåtid och framtid. Vilket i Edquists verk och vi i denna uppsats kallar för vår postmoderna tidsålder. Under 1960-talet uppstod postmodernismen och därmed, enligt många teoretiker, uppstod attitydförändringar i relation till historien: Som tidigare nämnts från Samuel Edquists verk *En folklig historia* under rubriken ”Modernt eller postmodernt” så menar många teoretiker att vi har äntrat en postmodern era där det uppstår ett gap mellan nuet och det förflutna.⁸⁰ Detta är alltså samma decennium som man började skapa experimentell musik av folkmusiken. Postmodernismens syn på kulturarv och den experimentella musik som växer upp under 1960-talet verkar visa sin korrelation. Istället för vårdande och bevarande i konservativ mening så varar experimentell musik, i postmodernismens era.⁸¹ Eller är detta möjligtvis bevarande i sig? Att förnya? Den stora frågan är dock kvar: Har postmodernismen berört spelmansförbundet eller lever tankarna om vårdande och bevarande kvar trots vårt postmoderna samhälle under vår samtid?

2.2.3 Vad säger 1995 års stadgar?

Vi börjar med att titta i Hälsinglands spelmansförbunds stadgar från 1995 och dess uppgifter vilket var aktiva t.o.m. 2015. Avsnittet som presenterar uppgifterna som spelmansförbundet har ålagt sig själva börjar:

”Förbundet som är anslutet till Sveriges Spelmäns Riksförbund har till uppgift att främja, vidmakthålla och företräda den svenska folkmusiken och därvid särskilt värna om den folkmusiktradition som finns i Hälsingland. I enlighet till förbundet söka”⁸²

Vad förbundet söker i ovanstående citat, d.v.s. deras uppgifter, finner vi under blockcitat som följer. I detta stycke finner vi några klassiska nationalromantiska uttryck och formuleringar som är värda att analysera: ”främja”, ”vidmakthålla” och ”företräda” [...] ”den svenska folkmusiken och därvid särskilt värna om den folkmusiktradition som finns i Hälsingland”⁸³ Främja kan betyda ett flertal saker. Bland annat gynna eller utveckla. I och med att uttrycket

⁷⁹ Lundberg, Dan. Malm, Krister & Ronström, Owe. Hedemora: Gidlunds förlag, 2000. s.410.

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. S.25.

⁸² Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1995).

⁸³ Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1995).

”främja” kan leda till olika tolkningar så finns det ingen tydlig korrelation till nationalromantikens idéer om vårdande och bevarande. Dock så beskrivs även ”vidmakthålla” vilket är synonym till bevara. Således blir det i sammanhanget att spelmansförbundet har till uppgift att bevara den svenska folkmusiken och särskilt värna om den folkmusiktradition som finns i Hälsingland. Här kan vi se en intressant koppling då man pratar om den svenska folkmusiken och särskilt värna folkmusiktraditionen i Hälsingland. Spelmansförbundet förtydligar därmed att folkmusiktraditionen är en del av ett större sammanhang: Det svenska. Här kommer vi tillbaka till Eskilssons reflektion att: ”Hembygdsarbetet grundades i retoriken ofta på fosterlandskärleken. Vården av det lokala kulturarvet var uttryck för vårdandet av det nationella kulturarvet.”⁸⁴. Om man avläser hembygdsarbetet som den hälsingska folkmusiktraditionen så kan vi se en korrelation mellan spelmansförbundets stående uppgift att vidmakthålla den svenska folkmusiken och värna om den Hälsingska folkmusiktraditionen, med nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande. Postmodernismen verkar ej ha präglat detta citat i relation till ”vidmakthålla”, dock kan det ha spelat roll vid ett uttryck som ”främja”. Detta på grund av postmodernismens alienering till historien – att inte anse att det är något att analysera och med troligtvis inte något att bevara eller vårda – endast ett fruset kulturarv.⁸⁵ Stadgarnas uppgifter fortsätter:

-att genom forskning och uppteckningsarbeten så långt som möjligt återuppliva och berika Hälsinglands spelmansarv samt stimulera till skapandet av nya låtar-
86

Här kan vi se en dualistisk syn på hur spelmansförbundet ska arbeta gällande bevarande och vårdande. Å ena sidan ska de värna om spelmansarvet och å andra sidan stimulera till nyskapande. Här kan postmodernismens tankar satt sitt spår där man går från ena sidan att fokusera på historien till att fokusera på samtiden vilket går i linje med postmodernismens distansering till det förflutna.⁸⁷ Dock så beskrivs det att man vill berika och återuppliva det lokala spelmansarvet vilket kan kopplas till nationalromantikens tankar om vårdande och bevarande. ”Berika” kan i sig ha olika betydelser. ”Berika” i form av att stärka och med det möjligtvis stärka den nationella identiteten.⁸⁸ Detta med tanke på dess historiska koppling till nationalromantikens idévärld.⁸⁹

-att medverka till att ge den traditionella folkmusiken en bra ställning i skolornas musikundervisning samt i massmedia.⁹⁰

Tydligt i detta citat är att bevarandets och vårdandets roll än har stor betydelse. Detta då spelmansförbundet vill se att folkmusiken har en bra ställning i skolorna och massmedia – att vilja framhäva folkmusiken. Även här ser man den nationella relevansen då man har valt att skriva ”folkmusiken” istället för ”folkmusiken från Hälsingland.” Vården av det lokala

⁸⁴ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. ss.20–21.

⁸⁵ Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. S.15.

⁸⁶ Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1995).

⁸⁷ Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. S.395.

⁸⁸ von Wachenfeldt, Thomas. Luleås tekniska universitet, 2015. S.113.

⁸⁹ Hälsinglands spelmansförbund. Bollnäs: Bollnäs tryckeri AB, 1963. S.39.

⁹⁰ Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1995).

kulturarvet var uttryck för vårdandet av det nationella kulturarvet.”⁹¹ i relation till nationalromantiken, vilket vi läst om innan.

-att samarbeta med övriga kultur- och hembygdsvårdande organisationer i Hälsingland och upprätthålla kontakter med övriga spelmansförbund i landet.⁹²

Här kan vi se hur, precis som i 1958-tals stadgar, man ser att man har anknytning till hembygdsgörelser. Samt även den nationella relevansen då spelmansförbundet vill ha bra kontakt med andra spelmansförbund i landet.

-att samarbeta med spelmanslagen i Hälsingland och sprida kännedom om förbundets ideologi och målsättning samt stödja spelmännen i deras arbete med bevarandet av folkmusiken.⁹³

Här kommer vi tillbaka till bevarandet och vårdandet av folkmusiken – troligtvis i nationellt intresse då det inte står bevarandet av ”folkmusiken från Hälsingland.” Det intressanta med detta stycke är att ordet bevarande uppstår för första gången i stadgarna. Detta i form av bevarandet av folkmusiken. Även här kan vi se den nationella relevansen. Nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande verkar leva kvar.⁹⁴

-att medverka till att kontakter skapas mellan unga och gamla spelmän i syfte att stärka kontinuiteten för att värna om det gamla och bygga vidare med det nya.⁹⁵

Även här ser vi av dualistisk karaktär där man vill både värna om det gamla samt bygga vidare med det nya. Detta genom formuleringen ”värna om det gamla och bygga vidare med det nya”. Intressant är även att man vill skapa kontakter mellan gamla och unga, vilket inte presenterats i 1958-tals stadgar. Möjligt är att det finns olika intressen i styrelsen mellan postmodernismens alienering av historien och fokus på nuet⁹⁶ och den konservativa delen, den blå nyansen – att organisationer uppkomna från nationalromantiken har en bakåtsträvande del⁹⁷, av spelmansförbundet.

⁹¹ Eskilsson, Anna. *På plats i historien*. Linköping: Linköpings universitet, 2008. ss.20–21.

⁹² Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1995).

⁹³ Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1995).

⁹⁴ Nationalencyklopedin. (hämtat 2017-11-22).

⁹⁵ Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1995).

⁹⁶ Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. S.15.

⁹⁷ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. S.25.

3. Resultat och slutsatser

3.1 Diskussion kring resultat

Under avsnittet 2.2.1. *”bevara och hugfästa ett ädelt och kärt kulturarv”*, där vi undersökte stadgarna från 1958, så kan vi se hur klassiska nationalromantiska uttryck används frekvent. Det märks extra tydligt vid inledningen av stadgarnas uppgifter där man använder termer som ”ädla” och ”kära”.⁹⁸ Nationalromantikens fokus på studie och dokumentering, eller vårdande och bevarande vilket vi har bekantat oss med i denna uppsats, syns även till viss del. Detta yttrar sig på olika vis. För det första genom att direkt avfatta nationalromantikens kärn-idé om bevarande i stadgarnas inledning. Bevarande sätts i relation till kulturarvet vilket tyder på att man troligtvis har en konservativ hållning, efter Eskilsson⁹⁹; till bevarande – att ej förändra kulturarvet. Detta kan mycket väl visa på att man känner en samhörighet med historien. Detta genom det fokus som stadgarna har på historiska idéer som t.ex. bevarande och vårdande samt historiska organisationer som spelmansstämmor. Detta går i kontrast till postmodernismens alienering av historien, efter Edquist.¹⁰⁰ Postmodernismens idéer kan ej ha påverkat spelmansrörelsen vid denna tid. Detta då den postmodernistiska tidsåldern ej har uppkommit än.¹⁰¹ Samtidigt så verkar spelmansförbundet visa på en annan sida av bevarande. Detta genom att visa på i sina stadgar att arrangemang av äldre melodier är av värde.¹⁰² Således så kan nytt möta gammalt och att detta är något att sträva efter. Dock så kan det även betyda att man ska använda äldre teknik för arrangemang och behålla grundmelodin. I sådana fall så förs det en konservativ hållning.¹⁰³

På tal om spelmansstämmor så verkar även spelmansförbundet för, efter 1958-års stadgar, att anordna sådana. Traditionellt så fanns det en önskan om vilka instrument som skulle trakteras på spelmansstämmorna vilket vi såg under avsnittet 2.2.1. *”bevara och hugfästa ett ädelt och kärt kulturarv”*. Detta går i linje med von Wachenfeldts tankar om att ”[...] spelmansfältet har haft en traditionsbevarande förhållande till det melodiska materialet”¹⁰⁴ i relation till folk- och världsmusikfältet som har ”[...] en mer tillåtande inställning till instrumentering”¹⁰⁵ Således så kan spelmansförbundet möjligtvis stötta denna konservativa tanke – att vissa instrument skulle trakteras för att utöva folkmusik. Här kan vi se tydliga samband med nationalromantikens bevarande i konservativ mening.

Spelmansförbundet, efter 1958-års stadgar, söker samarbete med hembygdsföreningar. Troligtvis det att de ser sin gemensamma historia som sitt gemensamma nu – att de strävar efter samma mål: Nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande. Nationell relevans verkar även finnas i 1958-års stadgar där man söker samarbete mellan spelmansorganisationer

⁹⁸ Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1958).

⁹⁹ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. S.25.

¹⁰⁰ Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. S.15.

¹⁰¹ Nationalencyklopedin. *Postmodernism*. (hämtat 2017-12-27).

¹⁰² Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1958).

¹⁰³ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. S.25.

¹⁰⁴ von Wachenfeldt, Thomas. Luleås tekniska universitet, 2015. S.113.

¹⁰⁵ von Wachenfeldt, Thomas. Luleås tekniska universitet, 2015. S.113.

samt kopplingen till Sveriges spelmäns riksförbund vilket lätt kan kopplas till tanken om att ”hembygdsarbetet grundades i retoriken ofta på fosterlandskärleken. Vården av det lokala kulturarvet var uttryck för vårdandet av det nationella kulturarvet.”¹⁰⁶

Under avsnittet 2.2.2 *En historisk exposé: Musikinfluenser och postmodernism* så finner vi att det under 1960-talet samt 1970-talet skett omfattande förändringar, med hjälp av Ramstens (1960-talet och svensk radios satsningar på blandmusiken mellan folkmusik och jazz)¹⁰⁷ och Lundberg, Malm och Owe (1970-talets inträde av världsmusiken)¹⁰⁸ vetenskapliga texter, inom folkmusikfältet - 1960-talet där man skapade experimentell musik genom att blanda jazz och folkmusik vilket fick genomslag i radion. Denna förändring kan ha skett på grund av postmodernismen. Detta på grund av synen att kulturarvet är någonting man kan göra lite som man vill med.¹⁰⁹ Här kan vi se negativa reaktioner från spelmansförbundet genom källan från 1968¹¹⁰ Tydligt är att spelmansförbundet än vid denna tid har en konservativ hållning men att spelmansfältet har påverkats. Detta genom, vilket jag presenterat under inledningen, att ”torftiga själar nöja sig med torftig kost, följaktligen passar dragspelet vår, för andlig förflackning kännetecknande tid.”¹¹¹ Eskilssons resultat att hembygdsrörelsen och dess idéer stärks i samma perioder som motreaktioner mot modernisering sker visas till viss del i undersökningen.¹¹² Detta genom att spelmansförbundet verkar ta en stark konservativ ställning till 1960-talets förändringar inom folkmusikfältet. Tydligt är att spelmansförbundet vidhåller sin konservativa hållning. Även 1970-talet då världsmusiken gjorde sin entré och genomslag i folkmusikfältet, genom att blanda folkmusik med andra diverse musikinfluenser, kan ha haft en påverkan inför 1995-års stadgar. På vilket sätt har dock varit svårt att undersöka.

Under avsnittet *Vad säger 1995-års stadgar?* Så verkar spelmansförbundet ha en mer dualistisk syn i relation till nationalromantikens idéer och postmodernismens idéer. Resultaten i undersökningen påvisar att man verkar ha en strävan bakåt men även för sin samtid och dess nyskapande – av vad jag påvisar som en dualistisk karaktär. Möjligt är att postmodernismens idéer har under senare år börjat äntrat spelmansförbundet. Detta genom att gå mer från bevarande och vårdande till nyskapande. Man kan dock se nyskapande som vårdande, genom att hålla folkmusiken vid liv genom diverse andra musikaliska influenser. Den konservativa delen, eller den nationalromantiska delen, av spelmansförbundet verkar dock väga tyngre än den nyskapande delen. Detta då något i stil med nyskapande endast tas upp två gånger – att stimulera till nyskapande och bygga vidare med det nya - detta i samma meningar som bevarande, i 1995-års stadgar. Man återfinner även den nationella relevansen lika tydlig som i 1958-års stadgar. Detta genom att man än vid 1995 vill söka samarbete med andra spelmanorganisationer och är än kopplad till Sveriges spelmäns riksförbund.

¹⁰⁶ Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. ss.20–21.

¹⁰⁷ Ramsten, Märta. Göteborgs universitet, 1992.

¹⁰⁸ Lundberg, Dan. Malm, Krister & Ronström, Owe. Hedemora: Gidlunds förlag, 2000.

¹⁰⁹ Edquist, Samuel. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009. S.395.

¹¹⁰ Hälsinglands spelmansförbund. Bollnäs: Bollnäs tryckeri AB, 1963. ss.25–26.

¹¹¹ Ibid.

¹¹² Eskilsson, Anna. Linköping: Linköpings universitet, 2008. Ss.210–211.

3.2 Slutsatser

För att dra slutsatser till detta företag så tittar vi tillbaka på våra forskningsfrågor:

- Hur har nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande samt andra nationalromantiska idéer yttrat sig i spelmansförbundets tidiga år?
- Vilka sorts influenser och förändringar inom spelmansrörelsen kan ha påverkat Hälsinglands spelmansförbund 1960-1970?
- Hur ställer sig spelmansförbundet till nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande samt andra nationalromantiska idéer i vår samtid trots vårt postmoderna samhälle?

Nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande samt andra nationalromantiska idéer har tydligt genomsyrat 1958-års stadgar och med det spelmansförbundets tidigare år. Detta genom både direkta och indirekta kopplar till nationalromantikens idéer om bevarande och vårdande, den nationella relevansen samt att stötta andra organisationer inom spelmansfältet som är uppkomna under nationalromantiken. Dock så kan vi se att arrangering av äldre låtar är av värde. Här kan vi antingen komma fram till att de menar att man ska använda äldre tekniker för arrangering eller nyare, vilket påverkar slutsatsen för detta förekommande. En adekvat slutsats för detta förekommande är ej möjlig. Således så undanber jag att göra en slutsats gällande arrangering av äldre melodier och hur detta kan kopplas till nationalromantiken eller postmodernismen. Spelmansförbundet tidiga år visar dock tydligt på ett nationalromantiskt förhållningssätt.

1960-talets blandning av jazz och folkmusik i svensk radio och spelmansrörelsen verkar ej ha förändrat synen inom spelmansförbundet. Reaktionerna som återfinns från 1968-års källa visar på att spelmansförbundet håller kvar de nationalromantiska idéerna. Under 1970-talet så uppkommer världsmusiken och ännu folkmusikfältet. Detta kan ha påverkat spelmansförbundets ideologi. Detta är dock inget säkert och således så kan ingen adekvat slutsats dras av detta.

Som påvisats under undersökningen samt diskussionen kring resultatet så kan den alienering av historien som många forskare menar präglar den postmoderna eran börjat änta in i 1995-års stadgar och med det vår samtid. Detta genom de två formuleringarna som kretsar kring nyskapande och samtiden. De nationalromantiska idéerna om bevarande och vårdande samt den nationella relevansen väder dock tyngst och tar absolut störst del av 1995-års stadgar och med det vår samtids Hälsinglands spelmansförbund. Tydligt är att det nationalromantiska arvet än lever kvar i Hälsinglands spelmansförbund.

Slutsatserna blir således:

- Nationalromantikens idéer yttrade sig på flera olika sätt under Hälsinglands spelmansförbunds tidiga år, vilket kan kopplas till nationalromantikens kärnidéer om bevarande och vårdande av det svenska kulturarvet. Den nationella relevansen är även tydlig på ett flertal sätt. Detta genom spelmansförbundet koppling till Sveriges

spelmäns riksförbund samt strävan efter att samarbeta med andra spelmansorganisationer i Sverige.

- Under 1960-talet förändrades folkmusikfältet, men spelmansförbundet verkades inte förändras av blandmusiken mellan folkmusik och jazz i svensk radio. Denna förändring kan ha skett på grund av postmodernismen. Spelmansförbundet tenderade snarare att ta en mer konservativ hållning – striktare blå nyans.
- Vår samtids Hälsinglands spelmansförbund har övervägande kvar idéerna från nationalromantiken. Detta genom sina stadgar från 1995. Dock så ligger litet mer fokus på samtiden än dåtiden om man jämför med spelmansförbundet tidigare år - tidigast 32 år tidigare. Här kan postmodernismens idéer om alienering av historien spelat en roll.

Genom att välja det tema som jag har valt så har ny historisk kunskap medförts inom spelmansrörelsen och spelmansförbunden samt hur nationalromantiken yttrat sig inom svensk folkrörelsehistoria och hur postmodernismen kan ha påverkat densamma.

Källförteckning

Otryckta källor

Hälsinglands spelmansförbunds (HSF) arkivalier, Ljusdals hembygdsmuseum, Ljusdal.
Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1958).

Stadgar. Hälsinglands spelmansförbund. (1995).

Tryckta källor:

Hälsinglands spelmansförbund. *Folkmusiken i Hälsingland genom tiderna*. Bollnäs: Bollnäs tryckeri AB, 1963.

Litteratur:

Edquist, Samuel. *En folklig historia*. Umeå: Boréa Bokförlag, 2009.

Eriksson, Thore & Swahn, Jan-Öjvind. *Nationalromantik*. Nationalencyklopedin.
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/nationalromantik> (hämtat 2017-11-22).

Eskilsson, Anna. *På plats i historien*. Linköping: Linköpings universitet, 2008.

Heymowska-Hellquist, Bianca. *Postmodernism*. Nationalencyklopedin.
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/postmodernism> (hämtat 2017-12-27).

Lundberg, Dan. Malm, Krister & Ronström, Owe. *Musik, medier och mångkultur*. Hedemora: Gidlunds förlag, 2000.

Ramsten, Märta. *Återklang: svensk folkmusik i förändring 1950-1980*. Göteborg: Göteborgs universitet, 1992.

Sveriges spelmäns riksförbund. Spelmansförbunden.
<http://www.spelmansforbund.se/index.php/spelmansforbunden> (hämtat 2017-11-19).

von Wachenfeldt, Thomas. *Folkmusikalisk utbildning, förbildning och inbillning*. Luleå tekniska universitet, 2015.